

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicija, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati veljajo:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji veljajo:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "
V Ljubljani na dom pošiljan veljajo 1 gl. več na leto.

Posamezne številke veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvenredno deluje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Iz ogerske delegacije.

(Dalje in konec.)

Ludovik Karman prša še ministra vnanjih poslov: Kaj je bil namen potovanja rumunskega kralja in rumunskega ministerskega predsednika? Ali je imelo potovanje politični namen, ali je bilo sklenjeno kaj pogodeb? Minister grof Kalnoky odgovori na to, da so bile razmere do Rumunske zaradi dunavskega vprašanja nekaj napete. Ko se je rumunski kralj vrativši se iz Berolina tukaj mudil, izrazil se je, da bi se prijazne razmere zopet naravnale. Kmalu potem je pa ministerski predsednik Bratianu sem prišel, in vsled razgovorov se je pokazalo, da ni vzroka, zaradi česa bi se prepirali, koristi obeh držav si niso navskriž. Nasledek tega je bil, da se ima prijateljska vez zopet naravnati. Kaj konkretnega se ni doseglo, a ministra sta si prijatelja, to nam nekako priča, da bode prijateljsko porazumljenje trajno ostalo, kar bode gotovo veselo za vsi državo.

Ludovik Karman hoče še zvedeti kaj o potovanju Muktar paše na Dunaj, ali je imela kakšen političen namen? Na to je Kalnoky odgovoril, da je Muktar paša šel k vojaškim vajam na Nemško, ker je Nemčija zelo prijazna do Turčije, da se zahvali za dokaze prijaznosti. Da je bila pri razgovorih tam pa tudi na Dunaji politika vmes, se lahko razume. Ker je pa Muktar pred vsem vojak, ni imel nalog spuščati se v konkretne politične nagodbe in to se tudi ni zgodilo. Sicer pa prijaznih razmer ni bilo treba naravnati, ker niso nikdar prenehale.

Govori potem Ludovik Csernatony, rekoč, da v sedanjih okoliščinah nevarnost miru preti le po Francoski ali po Ruski. Na Francoskem,

pravi, imajo vsacega za sovražnika, kdor je z Nemčijo prijazen. Iz Ruskega prihajajo pa vsako spomlad in vsako jesen vznemirajoče vesti. On sicer misli, da Rusija ne misli napasti brez važnega vzroka Nemčije in Avstrije, vendar po malih vzhodnih državah je to vselej povod agitacijam, zato prosi, da bi kaj povedal o razmerah do Rusije, kar se sploh povedati dá. Minister na to pravi, da sta si bila vladarja zmiraj pristrana prijatelja, tudi oboja vlada si ni bila v ničem navskriž, a drugače je pa, kar se tiče ruskega časopisja, ki je vzrok tega vznemirjenja. Po njih pisanju soditi, bi se mislilo, da je tamkaj vse razdraženo zoper nas, a ta razdraženost, ako sploh kje obstoji, je le v ozkih krogih. On tudi misli, da Rusija ne misli koga napasti, nekaj zaradi notranjih zadev, nekaj pa tudi menda, ker bi Avstrija ne bila sama pri takem napadu. Na Ruskem se sicer veliko zgodi v vojaških zadevah, ali zoper trdnjave, ki se izdeljujejo v deželi, nihče ne more oporekovati, kakor tudi pri nas ne mislimo na napad pri takih delih. Ruski car nam je tedaj prijazen, vlada tudi ne misli na vojsko, zato pa misli (minister Kalnoky) da se bode tudi rusko ljudstvo vdalo tej misli, in da bode mir trajal med obema državama.

S tem je bilo sklenjeno vprašanje. Odsek sklene, seje ustaviti do 1. novembra. Tega dne bode pa odbor sprejel poročilo, ki ga ima izdelati poročevalce.

Poskušnje.

(Konec.)

Pomagajte si sami v družbah, kliče jim dalje Schulze! Zbirajte se, družite se v zadruge, ki naj vzrasejo med vami in naj vam

bodo v sili na pomoč. Vstanovljajte zato društva delavska, ki bodo skrbela, za tvarine snovi, ki jo rabite pri zdelovanju, ki vam bodo posojevala denar, ako začnate kako delo in ki vam naj skupno in zato ceneje in boljše živilo oskrbujejo!

Toliko Schulze delavcem? — kaka se tebi zdita njegova sveta, dragi bralec?

Prvi, zdi se meni, je nekako čuden in splošno neizveden (neizpeljiv). Čuden pravimo je prvi svet, kajti ravno v tem, kar on svetuje, je največa težava. To namreč je delavcem glavni križ, da si sami ne morejo pomagati. H mašini privezan noč in dan si pač delavec ne more priboriti boljšega življenja. In prva skrb bi toraj bila, delavce postaviti na eno stopinjo, kjer bi potem si lahko sami začeli pomagati. Schulze hoče to z omiko doseči. Vsa čast omiki in od nje izhajajočim dobrim nasledkom, vendar omika sama brez drugih sredstev ne pomore delavcem na noge. In ali je pametno zahtevati splošno od vseh delavcev omiko? Kdo se bode učil delati, ako bodo v mladih letih namestu šivanke, šila, dleta . . . delavcu dajali v roke knjige, ki jih učé, kako se mora strično vse prezirati, tudi pomoč v sili? Ali bi bilo pač to srečo tudi blažljivo? Staro pravilo, a tudi dandanes veljavno, se glasi: Kdor hoče biti dober delavec, se mora v mladosti dela marno učiti, za izobraževanje je splošno odmejen delavcu le prosti čas. Naj me nikdo krivo ne razume. Kdo bi raje imel izobražene delavce, rokodelce, nego jaz, a ker to ni mogoče, tega od njih ne tirja pameten človek. Blagor toraj onemu, ki oboje brez škode v sebi druží, zlata je vreden, ako oboje v svojo in ljudsko korist vporablja!

Dalje sem dejal, da se prvi nasvet tudi splošno ne dá izvesti. Splošno pravim, ker

Listek.

† Profesor Ivan Macun.

Bilo je 1. 1860 meseca oktobra, da je prišel I. Macun iz Zagreba na gimnazijo v Ljubljano, učil klasično jezikoslovje pa slovensščino, in posebej jel razlagovati ilirščino. Mladina se je jako v nemala zanj. Bil je delaven v čitalnici in pri „Novicah“ je dobil prevelik vpliv do ranjkega dr. J. Bleiweisa. Ali — duh nepokojen — moral je 1. 1861 meseca decembra zopet nazaj v Zagreb. Šolska mladina bila se je z bakljado in posebno čestitko poslovila od njega. Pisaril je mnogo, dasi je omahoval v načelih svojih, in se mu marsiktera trmasta potrditi nikakor ne more. Znamenito pa je, kako je na pr. sam sebe in svoje književno delovanje popisal v knjigi: Književna zgodovina Slovenskega Štajerja, ktero je po nemili prepirki s „Slov. Matico“ posvečeno

dr. Miklošiču o njegovi sedemdesetletnici s svojim trudom in na svoje troške letos v Gradeu dal na svetlo (8°. str. 181), in ktera je bila takrat naznanjena tudi v „Slovenec“. Str. 132—135 piše sam o sebi tako-le:

„Ivan Macun narodivši se v Trnovcih blizu Pesnice leta 1821., izučil se je latinske šole v Mariboru, modroslovje in prava v Gradeu; l. 1845—6 bil je namestni gimnaz. učitelj v Celju, leta 1846—7 v Trstu, ter je od 16. maja 1848 neprenehoma učitelj za gimnazijalno mladež. Največ zavoljo spomenice, ko jo je meseca februarja 1860, s kolegom Brađaškom (Veber za koncept niti pera neje namočil) v imenu devetih učiteljskih drugov napisal proti ravnatelju Premerlu, moral je oktobra 1860 v Ljubljano, in 13 mesecev pozneje pod istim nadzornikom dr. J. zopet nazaj v Zagreb, kjer je ostal za hrvaške in madjarsko-hrvaške Raehove dobe do oktobra 1870; a tega je leta na svojo prošnjo prišel na 1. državno gimnazijo v Gradeu, kjer deluje do današnjega dne.

Že v Mariboru zbudil se je na narodno mišljenje, in sicer po dru. Krambergerju (v Borovi); razun Trstenjaka neje bilo na vsej gimnaziji ne ene duše, ki bi mislila bila v narodnem zmislu. Skoro enako je bilo v Gradeu v modroslovju, in med pravniki bil je jedini Malavašič v 1. letu slovenskega duha napolnjen. Ko je v svoji domovini videl, kako je Dajnko izpitoval vse samo nemški, in kako z druge strani tudi stolica slov. jezika v Gradeu neje delovala, kolikor bi lahko bila mogla, opisal je v 1. tečaju Jordanovega lista v Lipsiji „Slawische Jahrbücher“, tedaj leta 1844 žalostno stanje ljudskih šol po slovenskem Štajerji („Ueber die slovenischen Volksschulen in Untersteiermark“)*) in sledečega leta (1845) o

*) Glavno misel, da so neumne čisto nemške učilnice gola škoda za Slovence izrekel je blagi Slomšek v zadnjem svojem životopisu o Čepeju (Spisov III. str. 386.) tako: „Ako smo Slovenci v kakih posvetnih rečeh zastali, so nerodne nemškutarske šole krive, v kterih se razun svete vere prav za prav drugega ni

pri posameznih, omikanih socialistih so ti nazori res meso in kri. Tako še le zdaj razumem, zakaj da mi je rusk nihilist, tehnik po svojem stanu in po svojem poslu begun, s katerim sem se sošel na popotovanji, toliko pravil o samosvesti, o ponosu, ki naj človeka spremlja tudi v skrajni nesreči. Daru ne vzamem od nikogar, mi je govoril, to je za človeka sramotno; kader ne morem dalje, ponudim se ljudem za delo in ko si potrebno prištedim, me pelje pot zopet dalje. In njegov mošk, jeklen obraz, njegovo samosvestno in odločno govorjenje prepričalo me je, da imam pred seboj moža, kteremu gre vera. Verjel sem mu, a razumeti nisem mogel, kako in odkod so mogoči taki nazori; sedaj mi je jasno. Slučaj ta navel sem namesto dokaza, da je prvi nasvet, če tudi zelo čuden sam sebi, vendar v veljavi in izpeljavi pri posameznih. Splošno ga je pa nemogoče vresničiti, ker toliko samosvesti in takega ponosa pri nižih vrstah ljudi ne moremo zahtevati, ker bi tirjali, kar je nemogoče.

Ugodnejša pa nam je sodba o drugem navetu, ki govori, da naj si delavci snujejo društva, ki bi jim preskrbovala snov, denar in živež, kajti edino po tem poti je mogoče, da se odtrgajo delavci kreppljem svojih zatiralcev; ker tudi njih gospodarji so po enakem poti prišli do imetja. Vsaj je znano, da lastniki tovarn svojim delavcem preskrbujejo tudi živež, obleko, seveda, v svojo veliko korist, ker po ceni kupujejo, prodajajo pa kakor jim drago, ker kupovalec jim ne zmanjka. Če ne kupuješ pri meni, išči si tudi zaslužka pri drugih, pravi gospodar delavecu, in stvar je dognana. S takimi društvi so vže tudi poskušali, vendar kakor je misel sama tudi lepa, se v življenju niso posebno obnašale take naprave, ker so v časov teku pozabili vstanovitelj, kako nalogo da imajo take naprave. Vstanovniki jeli so polniti svoje žepe, namestu da bi delavcem pomagali. In so zopet tam, kjer so bili. Iz tega je jasno: ako hočejo taka društva donošati korist, treba jim je v podlago ljubezni, na katero je zidana družba v krščanstvu. Ljubezni pa pri socialistih in kapitalistih nimajo v podlago, zato pri njih društva s tem namenom sploh mogoče niso, kajti primanjkuje jim duha, ki oživlja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. oktobra.

Avstrijske dežele.

Iz delegacij. Denarni odsek delegacij

sosednih slovenskih deželah („Die Slaven in Krain und den benachbarten Provinzen“); tudi je dopisoval v „Zoro dalmatinsko“. Leta 1847 napisal je večo razpravo o Gunduličevi junački pesmi Osman (v. Dr. Schmiedl's „Oesterreichische Blätter für Literatur, Kunst etc.“ 1847. Nr. 118. 123.); sledečega leta v istem listu veči sestavek o gimnastiki. — Leta 1849 sodeloval je pri napravi velikega hrvaškega berila za nedeljske opetovale šole po Istri. — Leta 1850 dal je na svetlo: „Cvetje slovenskega pesništva“; leta 1852 pak v Nevenu in pomnoženo v posebni hrvaški knjižnici: „Kratko krasoslovje“. Centralna vlada dala je natisniti iz njegovega peresa: a) Oblikoslovje jezika gèrkoga (prevod Kühnerove nemške slovnice) 1853; b) Skladnja jezika gèrkoga (samostalno delo) 1854; c) Kratka slovnica jezika nèmaè-slovenska mladina učila, kakor nemèevati. Nemški so deca večidel pozabili, drugih potrebnih in koristnih rečij se pa niso učili.

iz dežel to stran Litve se je sešel včeraj ob 11. uri dopoldne, da se posvetuje o budgetu za ministerstvo unanjih poslov. Pri seji so bili: grof Kalnoky, državni denarstveni minister Kallay, sekijski načelnik Szögeyeny, pl. Falke in pl. Mérey, baron Teschenberg, dvorni svetovalec Szent-György in sekijski načelnik vitez Khu. Poročevali Henrik grof Clam-Martinic je vprašal troje stvari, kar se tiče namreč splošne situacije, konsulata in priklopljenja avstro-ogerskih železnic na vzhodne. Delegat prof. Sness je vprašal, koliko vpliva avstrijska vlada pri vravanje Donave pri železnih vratih. Minister vnanjih poslov je odgovoril na vsa ta vprašanja, ter je nekaj segal nazaj na besede, s kterimi je odgovarjal na jednaka vprašanja v odseku ogerske delegacije. Po teh razjasnitvah je potrdil odsek vse nastavke proračuna za vnanje zadeve brez črtanja in je odložil posvetovanje o prevdanku skupnega denarstvenega ministerstva na jutro ob 11.

Grof Kalnoky, naš minister zunanjih zadev, je *oboroženi mir* pri otvorenji delegacij od vseh strani tako podprl, da po njegovih mislih še leta in leta ne bo nobene vojske, ki bi črnorumeni ograje prekoračila. Za časa lanskih delegacij čuvalo je mir po celi Evropi 2.831.000 bajonetov; za vojsko jih je bilo pa 5.788.000 mož pripravljenih. Letos ste se pa obe številki, že same po sebi nikakor ne neznatni, za lepo svoto pomnožili in to prav po tihem. — Lansko leto podpiral se je mir vradno le od dveh strani, letos dala se mu je po pristopu Italije še tretja podpora in ima politični položaj sedaj podobo, kakor jo je imela svoje dni pastirska igra, s katero se pastirji v jeseni po travnikih bavijo in jo „kozo“ imenujejo. Koza (mir) stoji v tej igri na treh nogah, pastirji stoje s palicami oboroženi okoli nje in tisti, ki ima prednost, jo pa od daleč zbija.

Govori se o pretvorjenji *brambovske vojske*, ki bo pa sedaj le naše severne dežele Česko in Galicijo zadela. Poprejšnja generalna zapovedništva prenašale so se lansko leto ob času vpeljave teritorialne sisteme v zapovedništva vojaških korov, kterih je po Čeahah in v Galiciji po eden več, kakor je bilo popred generalnih zapovedništev. Tukaj se bo toraj vršila primerna sprememba tudi pri brambovcih. Druga prememba je pa ta, da mislijo po tri ali štiri brambovske batalijone v administrativnem oziru združiti v pojeđen brambovski polk, kteremu bo zapovedoval najstareji dosedanji zapovednik dotičnih združenih brambovskih batalijonov.

Vnanje države.

Na *Bolgarskem* sprli so se ruski častniki s knezom. Vsi višji ruski častniki so odstavljeni in se bo od vojnega ministerstva pričeni pa doli do kompanijskega zapovedništva, poveljništvo v domače roke izročilo. Kar je bolgarskih častnikov v Rusiji, so se vsi do-

mov poklicali. Knez ima trdno voljo, od Rusije se popolnoma odločiti, kar se mu bo pa jako težko sponeslo, ako ne bo celó nemogoče. Bolgarska bo do prvega večjega prevrata, ki se bo danes ali jutri na Bolgarskem porodil Rusiji nasproti vedno le ulogo vjete miši imela, kajti stala jo je preveč novcev in krvi, da bi se ji kar tako dala odstraniti.

Vodja v *bolgarskem* vojnem ministerstvu, podpolkovnik Roediger, je bil zaradi nepokorščine in preziranja prejetih ukazov odstavljen in ga je knez zapreti dal. Dalje mu je knez zapovedal naj vložijo prošnjo za odstop, česar se je pa Roediger branil in knez mu je naposled ukazal, da ima Sofijo v 24 urah zapustiti. Tudi iz svojega spremstva je knez vse Ruse domov odpustil.

29. okt. V Sofiji je prevzel polkovnik generalnega štaba Kotelnikov s privoljenjem ruskega diplomatskega agenta vojaško ministerstvo. Situacija se je nekaj zboljšala, sedanji vodja vojaškega ministerstva polkovnik Rödiger zapuša Bolgarsko. Bolgarski vladni list prinaša odpuščenje njegovo iz bolgarske armade ter imenovanje Kotelnikova za vojaškega ministra, istotako tudi dekret, kjer knez Aleksander razpušča ruske oficirje iz suite, ker je bil brez njegovega odobrenja, da celó brez njegove vednosti nazaj poklican na Rusko generaladjutant Lesovaj in njegov adjutant Polsikov. Knez se zahvaljuje odpotujočim ruskim častnikom za njih dosedanje izvrstno delovanje in kliče nazaj 36 bolgarskih oficirjev, ki so med ruskimi vojaki. (Kaj pomeni vse to, ali morda Ruska hoče kneza prepustiti svoji osodi, knez pa se hoče postaviti na svoje noge, kdo jih razume?)

O sedanjem *oboroženem miru* se vevlasti z nekako ljubosumnostjo poskušajo, ktera bo lepše zatrjevati znala, koliko da ji je na njem ležeče. „Moskauer Ztg.“ piše, da je Rusiji, če ne več, vsaj ravno toliko na tem ležeče, da se mir ohrani, kakor pa Nemčiji, ki je mirovno srednjeevropsko ligo provzročila. Zato pa Rusija tudi z vsemi državami simpatizira, kterim je na ohranjenju miru ležeče, in bi ne mogla nikdar večje bedarije napraviti, kakor tedaj, ko bi na svojo roko prví srednjeevropski mirovni zvezi ravno nasprotno zvezo s kako državo sklenila. Taki dve zvezi spreobrnil bi se kar čez noč v dva sovražna vojna tabora in angelj miru bi razpel peruti in — odletel. Najboljše toraj je, če bi vse evropske države k avstro-nemški zvezi pristopile. Rusija bo z vsemi močmi na to delala, da se mir ohrani in ne bo nikdar lahkomišljeno vojske pričenjala. — Dobro! naj bi bilo le vse resnično in odkritosrčno.

Na Ruskem se zopet *ministerska kriza* pripravlja. Odstopila bosta finančni minister Bunge in vojni minister Vanovski. Denarnega ministra bo menda opravnik državne banke Lamanski nadomestil, namesto vojnega ministra pride pa general Rosenbach.

koge 1854; d) Zadače za vžbanja u jeziku nèmaèkom 1854. — Leta 1856 napisal je v Nevenu str. 329. do 338. potopisne in književne črtice o Bohinski dolini in Bledskem jezeru, kjer se na dotičnem mestu razlaga Prešernov Krst pri Savici. — L. 1858 natisnen je v časopisu za avstrijske gimnazije njegov sestavek o latinskem jeziku, — pravi namen bil je, da se svojevoljnemu nepedagogičnemu razdeljevanju tega predmeta na zagrebški gimnaziji pride v okom. — Leta 1862 sprožil je v Slov. Glasniku str. 67—72 prvi obširno besedo o „Slovenski terminologiji v obče“ in predložil jezikoslovno (oboje pazabil je Cigale v predgovoru svoje terminologije). — L. 1862 do 1864 pohrvatil je za Pozor in za Danico ilirsko Ruske neke novelle n. pr. „Slavulji“, „Sastanak“, „Pjevači“ (vse iz Turgenjeva), „Pisar“ (od Bèlova). Dalje napisal je kot sodelovalec Gajevih Narodnih novin (l. 1862—64) o Bugarih napisanih 14 razprav; zatem v pod-

listku „Kratka pregled slovenske literature“ *) in pomnoženo v posebni knjižnici (800 natisov), koji je nastal iz krajšega sestavka o slovenski književnosti v Riegerjevem slovníku naučnem kot del velike razprave: „Jihoslovani“. — Leta 1865 na svetlo je prišla v Beču knjiga: Fröhlich's theor. prakt. Grammatik der illyr. Sprache, tako predelana, da je ostal skoro samo naslov. — V „književniku“ razprava o najstarejši slovenski in hrvaški slovnici. — L. 1874 na svetlo je dal v programu 1. graške gimnazije samostalno večo razpravo „Machiavelli als Dichter, Historiker und Staatsmann“. — Kar je manjših sestavkov, ocen itd. natisnjenih v „Jadranskem Slavjanu“ 1849—50, „Danici“, „Novicah“ itd. tega pisatelj sam več vsega ne zna. — Umrl 27. oktobra 1883. R. I. P.

*) Wurzbach ta sestavek v 44. zvezku velikanskega svojega slovarja krivo pripisuje Dav. Trstenjaku dodavši, „und ist das Ausführlichste, was bisher über die slovenische Literatur veröffentlicht wurde“.

Srbske železnice, pri katerih ima tudi mnogo slovenskih rok dober zaslužek, vrlo v zgradbi napredujejo. Vsled ratifikacije orientalnih železnic, se bo na Srbskem takoj progama Niš-Pirot proti bolgarski meji graditi začela in bo na Srbskem do določenega časa vse dokončano. Po glavni progami po moravski dolini se že vozijo, tako daleč, kakor je progama gotova. Isto tako se poročajo, da je dovršena progama Smederevo-Plana. Še nekoliko tednov, pa je glavna progama do Aleksinae dovršena. Aleksinae bo ena glavnih postaj v sredi kraljestva. Veliki most, ki bo Avstriji in Srbiji preko Save vezal je tudi v delu. Jeden steber je vže popolnoma dovršen. Konstrukcija bo železna.

Berolin. Poročnik knez Hohenlohe je prišel včeraj zvečer iz Friedrichsruhe, danes ga bode cesar sprejel. Cesar bode zašlišal tudi Wettendorf-pašo, ki je prišel le sem iz Carigrada.

Grško. Kralj in kraljica grška sta prišla preteklo saboto po dolgi odsotnosti zopet v Atene. Ljudstvo je njiju veselo pozdravljalo, na kolodvoru so ju čakali poslanci in diplomatiško osebje.

Francosko. 3. novembra se začne novo sodno leto in očiščene (?) sodnije začnejo delovati. Po stari navadi je pri ti priliki slovesna seja, pri kateri so navzoči sodniki, državni pravdniki in odvetniki. Zadnja leta so bile pri teh sejah politiske demonstracije. Minister Martin-Feuillée je v okrožnici naročil, kako imajo ravnati ta dan.

„Temps“ zanikuje naznanilo, da bi bili francoski vojaki v Tonkinu doprinašali grozovitnosti in da bi bil general Bouet zapovedal mesariti vse Anamite.

Angleži in Francozi imajo na otoku Madagaskar tudi neke vrste oborožen mir. Odškodnina, ki se je angleškemu misijonarju Shawu od Francozov določila, se še sedaj ni izplačala. Angleži pa Hovase kakor prej, tako sedaj po svojih agentih, za ktere se mnogokrat angleški misijonarji sami porabljajo, šuntajo in tako Francozom polena pod noge mečejo. To vse pa še ni tako nevarno javnemu miru, kakor pa angleški kapitan Johnstone s svojim vojnim parnikom „Dryad“, ki na vsak način svojo jezo nad Francozi ohladiti skuša. Francoska vojna ladija hotela je angleški poštni parnik pregledati, in kapitan Johnstone se je že pripravil, da bi bil streljal. Johnstone je bogat mož in mu ni treba na šilinge gledati, ki jih od kraljice dobiva. Rad bi, tako se govori, žrtoval izročeni mu parnik, le da bi njegovo ime po Veliki Britaniji zaslovelo. Če je pa slavehlep kapitan nasledke pomislil, ki bi jih tako postopanje imelo, je pa zopet, druga reč. Jasno je, kakor beli dan, da bi se bila odmah huda vojska med Angleži in Francozi vnela. Da so se Hovasi zopet Francozom po robu postaviti sklenili, se imajo poslednji le edino Angležem zahvaliti.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 26. oktobra. Včeraj bila je v Cerkljah nenavadna slovesnost; pripel je namreč slovesno c. k. okrajni glavar Kranjski tamošnjemu vrlemu in zaslužnemu županu in nadučitelju g. Andreju Vavken-u zlat križec za zasluge. Bila je ob 10. uri sv. maša, ktero so služili domači župnik, č. g. Anton Golobič. Pri sv. maši bili so okrajni glavar in veliko drugih prijateljev odlikovanega, potem občinski odborniki, se vé, da tudi šolska mladina, ki je med sv. mašo kaj izvrstno pela.

Po sv. maši smo šli v lepo zunaj in znotraj ozaljšano šolsko poslopje, kjer se je v prostorni sobi II. razreda zvršil slavnosten čin.

Najprej je nagovoril c. k. okrajni glavar gospoda župana, odlikovanca, nekakošno tako-le:

„Blagorodni gospod župan in nadučitelj! Z dopisom od 17. septembra t. l. mi je vsled najvišjega ukaza po preblagorodnem gospodu deželnem predsedniku baronu Winklerju došla

častna naloga, Vam podeliti zlat križ za zasluge, ki so ga Vam presvitli cesar Franc Jožef I. podeliti blagovolili. Radostnega srea spolnim častno to nalogo, častiti gospod župan in nadučitelj! Pred več kot 25 leti ste v Cerkljah pričeli mladino podučevati, in v tem času ste s svojo pridnostjo, s poštenim in možatim obnašanjem pridobili si spoštovanje in zaupanje v celi občini. Izvoljeni ste bili vsled tega kmalo za župana. Da je služba župana težavna in da veliko dela dá, kdo k temu ne pritrdi? A tudi vemo, da vsak župan bodisi še tako zaslužen, od lastne občine malo hvaležnosti dobi. Vi se niste vstrašili vsega tega; stali ste vedno kot možak na svojem mestu. Postali ste nadučitelj velike šole; redno obiskovanje šole je dokaz Vaše marljivosti kot učitelj mladine. Treba je bilo napraviti dverazredno šolo in treba bo kmalo trirazrednice. Z lepa ste dosegli prav veliko, kar bi sicer s preojstrostjo nemogoče bilo. Vi ste tudi veliko se trudili s častitim gospod župnikom in gospodom zdravnikom E. Globočnikom, da je bil sprejem Nj. Veličanstva presvitlega cesarja tukaj res veličasten in v Njihovem imenu Vam toraj zdaj radostno pripnem zlati križ za zasluge.“

Gosp. župan se na to zahvali, med drugim rekoč, da mu manjka besedi zahvaliti se za čast, ki mu je došla, pa je nikdar pričakoval ni, ter prosi blagorodnega gosp. c. k. okr. glavarja, naj blagovoli njegovo zahvalo sporočiti na višem mestu, — in povabi nas vse zaklicati trikrat živijo presvitlemu cesarju, kar smo tudi z veselimi otroci vred z radostjo storili; gospodje pevci pa so zapeli na to prav navdušeno cesarsko himno.

Potem so gospod župnik prav jedrnatogovorili g. župana in nadučitelja Vavken-a, ter med drugim opomnili, da je res težko županovati v tako obširni občini, da pa je gosp. župan spolnoval svoje dotične dolžnosti prav vrlo že dolgo let. Težavno je delovati v šoli, ali kot učitelj sme gospod odlikovanec ponosen biti, ker on je podučeval jih, ki so zdaj izgledni gospodarji, so izgledne gospodinje, izvrstni očetje, matere; tudi šteje med svoje učence jih več, ki so zdaj vrli duhovniki itd. Rekli so: Bili so že burni časi na vse strani, marsikdo je plajšč po vetru obračal. — Vi ste stali kot skala, prepričani, da se mladina zamore le na verski podlagi prav in vspešno izgojevati! Opomnili so, kako lepo se glasé od njega zložene pesmi in da cerkljansko petje daleč slovi, ker zna gosp. Vavken iz orgelj izvabiti glasove, ki vnamajo in pospešujejo pobožnost vernega ljudstva, in se ne utruje dobiti si potrebnih pevk in pevcev ter vaditi jih skrbno, dasiravno ima še mnogo drugih opravil.

Na to čestita tudi v imenu gg. učiteljev znani g. Nikolaj Stanonik, nadučitelj v Šmartnem pri Kranji g. odlikovancu, potem sta še en učenec in ena učenka v imenu šolske mladine srečo vošila in v imenu občine čestital je gosp. županu odbornik Tomaž Teran s Šmartnega. Da možnarji med tem niso molčali, razume se že tako, saj cerkljanskih možnarjev pok je daleč znan; kako bi molčali ravno ob tako redki slovesnosti.

Potem smo šli v lastno županovo stanovanje, ktero je bilo vse praznično, kakor se spodobi taki svečanosti, ozaljšano z maji, zastavami in evetljicami. Šolska mladina naredila je „špalir“ in se potem razšla, pa si bo gotovo za celo življenje ohranila v spominu ta preveseli dan. Opoldne bil je obed pri gospodu odlikovancu, in njegova soproga je po-

kazala, da zna tudi v kuhinji spolniti svojo nalogo, ter postreči tu na deželi v nepričakovano zadovoljnost vsaki gospodi.

Med obedom glasile so se napitnice na presvitlega vladarja, preblag. deželnega predsednika, gosp. barona Winklerja, blag. c. k. glavarja kranjskega, ki se je tudi na prvi dve napitnici prav iskreno zakvalil — potem na gosp. Vavkena itd. Vmes so nam gg. pevci napitnice potrjevali z lepimi napitnicami v vezani besedi, in še posebej razveselili z marsiktero narodno. Duša gg. pevcev bili so č. g. Jakob Aljaž, župnik Dobrávski

Razšli smo se proti večeru, vsi s srčno in resnično željo, da naj Bog še dolgo ohrani gospoda župana in nadučitelja cerkljanskega, ter daj svoj blagoslov njemu in vsem mu dragim domačim. Bog!

Z Gorenjskega, 29. oktobra. V „Slovencu“ št. 170 se poročajo, da je finančni odsek o dr. Samčevem predlogu zaradi davka na žganje predlagal, naj se temu pritrdi ter začne pobirati po 50% davka od žganja. Na to bi se moglo vprašati? Kdo bo ta davek plačeval? Vse težave ne bo nikdo drugi nosil, kakor krčmarji, ki so že tako z davkom zelo obloženi, ker krčmar more plačevati patent in dohodnino, potem še do 50 gold. takse od žganja. Tedaj ne bo družega, kakor krčmarji morajo opešati. Dr. Samec bi bil pravo vkrenil, naj bi bil predlagal, da se mora davek na špirit vpejljati, potem bi se žganjepivstvo vstavilo. Kaj pomaga davek na žganje nalagati, ki se s tem samo krčmar zadene, ki bo moral potem žganje drago prodajati. Kaj pa bode nasledek tega? Mar li to, da ljudje ne bodo več žganja pili? Kaj še! Nasledek bo le to, da ga potem ljudje v krčmo ne bodo hodili več pit, ampak ga bodo sami doma pili, kakor se zdaj že godi po kmetih. Na špirit ni nič davka naloženega, tedaj bo špirit lahko kupil vsaki kočar na kmetih, naredil si bode žganja še bolj brez skrbi in toliko več — in pili ga bodo doma brez davka. Ker krčmar ne bode zaradi draginje veliko stočil, tudi davka ne bo veliko odrajtoval. Tako zgubita po tem predlogu krčmar in davkar, žganje pa se bode pilo, kakor do zdaj, če ne še bolj. Popolno resnično je, da že zdaj se popije žganja mnogo več v zasebnih hišah, kakor po krčmah, toliko bolj se bode pa to zanaprej godilo. Tedaj gospodje, kar ste namerovali, z napačno postavo niste dosegli, ampak ravno nasprotno.

Domače novice.

(V ljubljanski čitalnici) je bil v nedeljo jako zanimiv večer. Nastopil je prvokrat mešani zbor, ki je prav pohvale vredno pel „Ob-lakom“ in „Venec slovenskih pesmi“. Vstop je bil samo za ude.

(Dekle, kuharice in druge), ki nimate še moža in ne veste, od kod bi ga vzele, skupaj! Na Marijinem trgu pred Frančiškani lahko dobi vsaka svojega moža, za — 10 kr., pa le tako dolgo, kakor bo trajala zaloga fotografij „obrtnika“, ki je tamkaj svoj električni aparat postavil. Pa tudi za vas je oskrbljeno, obupani mladenčiči, starci in vdoveci, ki ne veste, kje bi snubili, da bi „koša“ ne dobili. Le tjkaj se z zaupanjem zatecite, za 10 krajcarjev dobite pravo sliko svoje „bodoče“. Ali ni to lepo? Kdo bi si bil mislil pred nekaj leti, da so v elektriki tolike skrivnostne moči skrite! Tehnik si jo je storil služno na cesti, v salonu in v uradu; zdravnik jo rabi pri svojem poklicu; da se je bodo pa tudi mešetarji posluževali in

da bodo družili z njeno pomočjo ljudi v do- smrtno zvezo po potu fotografij, ki so se, kdo zna kje in pri katerem fotografu na Dunaji ali v Budapeštu nakupile, od tega se nam pa ven- dar še sanjalo ni! Svet je od dne do dne po eni strani neznansko prebrisan, po drugi pa še vedno — strašansko kratkoviden, ali če hočete, trapast.

(Marko mu kupite, drugač ga bo „šintar“ vzela.) Sinoči sta šla čez Šentjakovski most dva samea k večerji. Za njima priteče ličen kužek in se ju takoj oprime ter ju k večerji spremi. V gostilni pričela sta pesa natančneje ogledo- vati. Imel je na ovratnici privezan kosček pa- pirja. Ko eden gospodov zavitek odveže, po- kazala se je s črnim pisano prošnja: „Marko mu kupite, drugač ga bo „šintar“ vzela. Pes je bil lačen, da se je prednji in zadnji del le še za silo vkup držal in se je po končani ve- čerji zadovoljno k nogam svojega novega go- spodarja vlegel in se ni več od njega ganil.

(Vojaske.) Vsled novembarskega povišanja imenovani so: V 17. pešpolku F. Z. M. baron Kuhn: major vitez Hayd za podpolkovnika; stotnik Viktor Schemerl za majorja; poročnika Ivau Fajdiga in Srečko Andrijan za nadporoč- nika. — V 97. pešpolku kralj Milan: stotnik II. vrste Josip Hanslik za stotnika I. vrste; po- ročnika Julij Bartakovič in Ludovik Hirschall za nadporočnika; kadet in častniški namestnik Ahil Bauer za poročnika.

Razne reči.

— Zadalil se je pri jedi na Polici pri Višnji gori posestnik Matija Šeme v soboto 27. t. m. Nesrečnež je bil iz Trošina doma; nekaj mesenega je jedel in mu je kosček v dušnik zašel, ter ga v malih minutah zadušil.

— Cesarjevičina Štefanija obiskala bo po Božiču svoje kraljeve roditelje v Bruselji, kamor jo bo cesarjevič le spremil in pozneje zopet po njo šel.

— Presvitli cesar so darovali dunaj- skim revežem 400 gold. ter jih oddali ondaš- njemu policijskemu ravnateljstvu.

— Topniški častniki postavili so na dunajskem centralnem pokopališču ranjkemu generalu Uhatiusu krasen, veleuma Uhatiusa vreden, nagrobni spominek. V to so bili v po- nedeljek 29. t. m. dopoldne njegovi ostanki iz dosedanega groba na kraj prinešeni, ki je odločen za poslednji počitek „slavnih osov“. Sprevod je bil slovesen in veličasten. Pri tej priložnosti naj se nam dovolji omeniti, da je izumnik naših sedanjih topov, za katere nas vse velesile zavidi in to po pravici, general Uha- tius padel v žrtvo neki dvorni spletki, ki mu je njegovo slavo zavidala. Starost bi Uhatiusa ne bila še z lepo spravila pod zemljo. Spo- minek je obelisk iz črnega porfirja $3\frac{3}{4}$ metrov visok in na štirih topniških kroglih stoji.

— Siamski dvorni tajnik Pajer, rojen Korošec, se je 26. t. m. na Dunaji vstre- lil. Star je bil še le okoli 30 let in je imel na dvoru siamskega kralja jako lepo službo s 600 goldinarji na mesec. Bil je talentiran mož in je nameraval kitajskega jezika v treh ali štirih letih se priučiti, da bi bil potem na Du- naji šolo za orijentalne jezike ustanovil. Mož je bolehal na razdraženosti živcev.

— Železnico Trenčín-Sillein in po- stransko črto Galantha-Szered so večeraj na Ogerskem slovesno odprli.

— Jasen odgovor. Dunajska „Rotun- da“, kjer je sedaj električna rastava, je tako z raznimi elektrodinamičnimi stroji napolnjena, da je v resnici težko naglo pravi izhod dobiti. Mladeneč je nedavno že celo popoldne sem- tertja begal in izhoda iskal, toda zastoj. Na- posled se mu posreči da dojde v pruski oddelek, kjer je mlada Berolinka rastavljene reči čuvala. „Gospica, pravi mladeneč, ali bi mi zamogli

povedati, kako bi jaz najhitreje od tukaj venkaj prišel?“ Berolinka mladenča nekaj časa gleda in se naposled prav kladnokrvno v pravem Berolinskem žargonu odreže rekoč: „Wenn Se loofen“ (Če boste tekli.)

— Za kolero umrlo je v Aleksandriji 28. t. m. vže dvanajst osov. Kakor se čuti, se je ta strašna šiba božja zopet širiti jela.

— Taškend, glavno mesto v Turkestanu se je močno potreslo preteklo soboto, slišati je bilo votlo podzemeljsko bobnenje.

— Poročilo iz Jamajke pripovedu- jejo, da je Port-Antonijo požar 18. t. m. skoraj popolnoma razdelal.

— Okolice reke Kongo v zapadni Afriki, kjer se sedaj največ učenjakov s pre- iskavami peča, je portugalska kolonija, in to le po imenu. Učenjaki, ki tje kaj zahajajo, vsi potrebne zakupe in kupe zemljišč le z ondoš- njimi knezi, poglavarji in kralji sklepajo, ker se za portugalske predpravice noben človek ne briga; se vč, da Portugalska pa vendar-le ugo- varja. Druga nepristojnost v Afriki je silna razlika denarja; tukaj se nahajajo evropski kovani denarji, ki so še iz preteklega stoletja in se po veliko večji ceni jemljejo, kakor so pa v resnici vredni. Kakor se čuje, se Portu- galska vže pripravlja, da bo te nepristojnosti kmalo odpravila. (Če bode le mogla, je poza- bila dostaviti.)

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 29. okt. Budgetni odbor av- strijske delegacije sprejel je proračun za zunanje zadeve, kakor mu ga je vlada predlagala. Grof Kalnoky je odgovoril na vprašanja zaradi istočnih železnic, vravnave železnih vrat in konzularne enquete nekako podobno kakor v petek.

— Dalje je minister zunanjih zadev na Clam-Martinicovo vprašanje dejal, da ni ne velike in ne majhine države, da bi ne bila Avstrije prijazna. Zato on še enkrat povdarja gledé vsih držav, ker so se njegova poslednja pojasnila tol- mačila, da je on proti Rusiji meril, kar je pa čisto napačno.

Značaj obeh vlad je skozi in skozi prijazen in ravno to se mu zdi jako čvrst porok, da se bo mir še dalj časa ohranil. Kar se tiče razmerja med Av- strijo in Nemčijo, povdarja minister, da je popolnoma varno, ker se opira na midsobojno soglasje in je dotičnim na- rododom že v meso in kri prešlo.

Dunaj, 30. oktobra. Ogerska delega- cija je dovolila, kar je vojni minister za izvanredne vojne stroške več zahteval.

Carigrad, 29. oktobra. Jutrove dežele zopet kolera obiskuje. Javijo jo iz Meke.

Umrli so:

24. okt. Reinhold Ambrož, lajtant v rezervi, 28 let, Marija Terezija cesta št. 16, tuberkuloza

25. okt. Filip Križanič, 9 mesecev, Poljanska cesta, davica. — Marija Rozman, dninarjeva hči, 21 dni, Hradeckijeva vas št. 3, atrofija. — Jožef Parkel, mesar, 36 let, Poljanska cesta št. 48, pljč, tuberkuloza.

28. okt. Marija Šiferer, vredniškega sluga žena, 49 let, mestni trg št. 7, tuberkuloza.

V bolnišnici:

23. okt. Anton Zaler, dninar, 27 let, srčna napaka. 25. okt. Jurij Pavlin, čevljar, 60 let, pljč, tuber- kulozna. — Andrej Novina, livar, 59 let, katar v črevesu.

Eksekutivne dražbe.

2. novembra. Relicijacija posestva Jakoba Novak iz Krežaka št. 4, 950 gl. Bistrica. — 3. e. džb. pos. Tomaž Stražisar iz Kremence. Lož. — 3. e. džb. pos. Andrej Rupar iz Lesnjaka. Lož. — Relicijacija posestva Janeza Blut iz Bereče vasi, 1950 gl. Metlika. — 3. e. džb. pos. France Steurer iz Zagorja. Bistrica. — 3. e. džb. pos. Slave iz Krežaka. Bistrica.

Dunajska borza.

29. oktobra.

Papirna renta po 100 gl.	78 gl. 65	kr.
Srebrna „ „ „ „	79 „ 10	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 35	„
Papirna renta, davka prosta	93 „ 10	„
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 50	„
„ „ 4%	87 „ —	„
„ „ papirna renta 5%	85 „ 40	„
Kreditne akcije	160 gl. 282	90 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 gl. 108	— „
„ avstr.-ogerske banke	838	— „
„ Länderbanke	109	80 „
„ avst.-og. Lloyda v Trstu	634	— „
„ državne železnice	312	70 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	223	— „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	102	60 „
„ Ferdinandove sev.	104	75 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 118	75 „
4% „ „ „ 1860	500 „ 131	50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 168	— „
„ „ „ 1864	50 „ 167	50 „
Kreditne srečke	100 „ 168	75 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23	— „
Rudolfove srečke	10 „ 19	25 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	— „
London	120	— „
Srebro	—	— „
Ces. cekini	5	70 „
Francoski napoleond.	9	54 „
Nemške marke	58	90 „

Dražba

cerkvenega vina.

5. novembra, t. j. v ponedeljek po vseh svetnikih, prodalo se bo ob 10. uri zju- traj okoli 50 štertinjakov (500 veder) novega, posebno sladkega vina s posodo proti gotovi plači.

Župnijski urad sv. Petra bl. Maribora, 28. vinotoka 1883.

Marko Glaser,
č. kanonik.

Gospodu
Gabrijelu Piccoli,
Iekarju

v Ljubljani.

Vaša „Francova esenca“ je edino zdravi- lo, ki se mojemu želodcu prilega. Po vsakem zavžitji mi je lažje in boljše.

Kamnje pri Cernici 1883.

Josip Sovdat, župnik.

Enajst let že trpim na zabasanji in hemeroidah in ne poznam ga zdravila, da bi mi toliko pomaga- lo, kakor Vaša „Francova esenca“, za katero se Vam najlepše zahvaljujem.

Ivan Zehrou, Gorenje Ležeče, Kranjsko.

Prosim, da mi odmah pošljete 100 steklenie Vaše izvrstne „Francove esence“.

Aleksandrija v Egiptu meseca avgusta 1883.

Marija Dolinsh.

Prosim uljudno za 24 steklenie Vaše „Fran- cove esence“, ki je nedvomljivo najboljši pripo- moček zoper kašelj, hemeroidje, mrzlico v želodcu in gliste.

Pulj meseca decembra 1882.

Josip vitez Scordili, e. k. policijski komisar.

(2)

Vaša „Francova esenca“ s sijajnim vspe- hom rabim. Prosim odmah za 24 steklenie na povzetje.

Trdnjava Ivanč na Hrvaškem meseca avg. 1883.
Josip Marničič, usnjarski mojster.

Francova esenca je pomagala že tisočerm ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi boleznii v želodcu in trebuhu, krč, božjast, trebašno in pre- menjavno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlate- nico itd., ki so vse nevarne, če se v pravem času ne ozdravijo. Steklenica 10 kr.